הרב ברוך הלוי סאלאוויציק

ראש ישיבת תורת זאב

בס"ד
שלום רב וברכה מרובה לידידי הר"ר יחיאל מיכל הלוי שליט"א
ולכל הנלוים אליו אך טוב כל הימים

מאד שמחתי לראות שאתה ממשיך לעסוק בדברי תורה, כבשנים קדמוניות כד הוינן עסקינן בחדוותא דאורייתא יום יום.
ואשר ביקשת לכתוב לך הדרן על מס' ב"ק, הרי ידעת מיעוט בפלפול הנצרך לזה. ובכ"ז כדי למלאות רצונך אכתוב מעין זה.
הנה ב"ק היא המסכת הראשונה מדיני ממונות בישראל. ובאמת דגם לאומות העולם יש להבדיל אלף אלפי הבדלות דיני ממונות, אבל הם חלוקים ביסודם, דדיני האומות, נוצרו מכח הכרח, וכדי ליצור סדר ביחסי ממון שבין איש לרעהו, דאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעוהו, משא"כ דיני ממונות של ישראל, שהם ניתנו מפיו של בורא עולם, והם היסוד שעליו הושתת העולם, ולא ניתנו ח"ו בדיעבד. וכמו שכתב רבנו יונה באבות פ"א מ"א בלשונו הזהב "והטעם על שאמר הוו מתונים בדין, כדי להזהיר יותר על הדינין משאר הוראות שהם עיקר גדול בידיעת ית' ויח'. וכמו שאמר ירמיה הנביא ע"ה (ירמיה ט' כ"ג) השכל וידע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'. ואיך ישכיל אדם לדעת את ה' והוא דבר הנמנע, אך בזאת ידענו לעשות דין ומשפט כי ה' עשה [את] אלה וזהו שנאמר (שם כ"ב ט"ז) דן דין עני ואביון אז טוב הלא היא הדעת אתי נאם ה'. וכתיב במקום אחר (מיכה ו' ח') ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד, כי הדינין הם שרש גדול לתורה ומהם נשתת העולם. כמו שאמרו במדרש כתיב לפני עשרת הדברות (שמות יח) ושפטו את העם בכל עת וכתיב לאחר עשרת הדברות (שם כ"א) ואלה המשפטים, משל למטרוניתא שהיתה הולכת בדרך ועבדיה הולכים לפניה ולאחריה בכלי זיין".
ולכן אנו רואים בריש מסכתין דחיוב ממון המזיק אינם תלויים בסברת בני אדם והגיונם, אלא בלימודים בי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, וכמו שמבואר במשנה ובארוכה בדפים הראשונים דמסכתין. וכן בסוף מסכתין במשנה דהמוכין שהכובס מוציא, שעוסקת בדינים שאין בשום ספר חוקים בעולם דיני ממונות של שוה פרוטה, שתופסים כ"כ הרבה מקום, כי אין מי שיהיה דן על פעוטות, אבל תורתנו הקדושה, מקפידה על גזל מפני הלאו של לא תגזול, ובזה אין הבדל בין שוה פרוטה למאה.
ובא רבי שסידר המשנה ללמדנו, שתחילתה וסופה של המסכת מלמדים על כולה שניתנה מבורא עולמים, ואנו לומדים ומקיימים אותה, כי הם ידיעת ה' וכמש"כ רבנו יונה.
ואחתום מעין הפתיחה שתוכל ללמוד תמיד מתוך שלות הנפש, ולזכות הרבים.

המברך בלו"נ בידידות
ברוך הלוי סאלאוויציק

הסכמות ומכתבי ברכה